

NOVINKY

v sociální a zdravotní oblasti

nejen pro onkologicky nemocné a jejich blízké

6. ročník

1/2023

31. října 2023

Tento občasník pokračuje 6. rokem ve zlepšování informovanosti onkologicky nemocných a jejich blízkých, na co mají během léčby a po ní nárok v oblasti sociální a zdravotní. Cílem je přinášet informace o aktuálních i plánovaných legislativních nebo organizačních změnách a hovořit o potřebných i ožehavých tématech.

Změny u předčasných důchodů

Hlavní změny, které byly schváleny, s platností od 1. 10. 2023, jsou:

1. Do předčasného důchodu půjde odejít nově pouze 3 roky před řádným důchodem.
2. Předčasný důchod bude více krácený – za každých započatých 90 dní o 1,5 % z výpočtového základu.
3. Předčasný důchod (procentní výměra) nebude až do dosažení řádného důchodového věku valorizován.
4. Pro vznik nároku na předčasný důchod bude potřeba získat 40 let doby důchodového pojištění (místo 35/30 let) – tato změna začne platit od podzimu 2024.

Odklad přiznání předčasného důchodu bude výhodnější, protože důchod přiznaný v novém roce bude vyšší díky vyšším parametrům (které vychází z růstu průměrné mzdy v ČR) a předčasný důchod přiznaný v předchozím roce na přelomu roku nebude téměř valorizován (zvýší se pouze základní výměra důchodu).

Nyní lze doporučit využít formulář eportal.cssz.cz/web/portal/-/tiskopisy/unddp Uplatnění nároku na dávku důchodového pojištění, protože získat termín na sepsání žádosti na pobočce v on-line objednávkovém režimu není možné. Vyplněný a podepsaný formulář lze dát osobně do podatelny, zaslat doporučeně poštou nebo poslat datovou schránkou. Pak Vám začne běžet lhůta 6 měsíců na sepsání žádosti osobně. Lze také zkusit možnost dojít na pobočku OSSZ a vyčekat tam dosti dlouhý čas dokud se nenajde skulinka mezi objednanými.

Ti, kteří spadají se svým důchodem pod Ministerstvo vnitra nebo obrany, nemohou formulář Uplatnění nároku od ČSSZ použít. Jejich sociální odbory mají totiž jiný názor. Ministerstvo vnitra má vlastní formulář s trochu jinými pravidly a Ministerstvo obrany nebude Uplatnění nároku akceptovat vůbec.

Postup od Ministerstva vnitra:

www.mvcr.cz/clanek/sdeleni-odboru-socialniho-zabezpeceni-k-mimoradnemu-postupu-pri-uplatneni-naroku-na-duchod.aspx

Postup od Ministerstva obrany:

osz.army.cz/aktuality/sdeleni-odboru-socialniho-zabezpeceni-ministerstva-obrany-k-postupu-pri-uplatneni-naroku

MPSV připravuje na konci roku spuštění on-line žádosti o důchod. Doufejme, že se tím situace urychlí.

OSVČ – dlouhodobá nemoc a daňový paušál

Pro mnoho OSVČ je daňový paušál pomoc od administrativy, podávání daňového příznání a počítání nákladů. Pravidla se v posledních letech mění a je třeba to sledovat. Více informací na tomto webu: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/pausalni-dan/obecne-informace>

I u paušální daně si OSVČ volí, zda si bude nebo nebude hradit pracovní neschopnost. Podle výše daňového paušálu je určena i výše platby na nemocenskou, nelze si ji tedy úplně zvolit. Problematická může být situace při dlouhodobé nemoci a to pokud je hrazeno nemocenské pojištění i pokud není. OSVČ bez paušální daně může během nemocenské zastavit zálohy na sociální a zdravotní pojištění. Pojištění se dorovná při ročním zúčtování. Ale OSVČ s paušální daní ani při pobírání nemocenské nemůže placení paušální daně zastavit. A to přitom výše nemocenské sotva pokrývá výši paušálu. Při přechodu z nemocenské do invalidního důchodu nebo při žádání o invalidní důchod bez nemocenských dávek (přibližně po půl roce) to také není bez potíží. OSVČ, který platí zálohy je převeden s invalidním důchodem na OSVČ vedlejší činnost a má snížené nebo nulové zálohy a zúčtovává až s daňovým příznáním. Ale při paušální dani nelze jít na OSVČ vedlejší. Je třeba dokončit rok. Určitým řešením a snížení finanční náročnosti v podobě plateb je pozastavením živnosti. Záleží ovšem na tom, zda živnost ještě vykazuje setrvačností z dřívější práce určitý zisk. Nelze všem OSVČ doporučit nic jiného, než aby si vždy mimo povinné a případně dobrovolné platby pojištění dávaly rezervu, finanční prostředky stranou, protože stát to předpokládá.

Invalidní důchod bez výplaty

Pokud je občan uznán invalidní, ale v rozhodnutí obdrží informaci, že mu invalidní důchod nebude vyplacen z důvodu nesplnění potřebné doby pojištění, je třeba dodržet určité postupy.

Pokud je uznán ve 3. stupni a je zdravotně pojištěn, musí dodat rozhodnutí zdravotní pojišťovně. Musí, ale řešit sociální pojištění jako všichni s 1. nebo 2. stupněm invalidity bez výplaty důchodu, kdy člověk není státním pojištěncem. Musí si najít zaměstnání nebo být OSVČ či se evidovat na Úřadu práce. Zde bude vždy zdravotně pojištěn a sociálně, jen pokud mu bude vyměřena podpora v nezaměstnanosti a pak ještě určitou dobu za všechny doby, kdy v evidenci na Úřadu

práce byl bez podpory v nezaměstnanosti. Konkrétně 1 rok do 55 let a pak ještě další 2 roku po 55. roce života. Z celého života se tedy jako odpracované roky započítají jen 3 roky z evidence na Úřadu práce bez podpor. Evidence na Úřadu práce je nutná i pro žádost o dávky hmotné nouze. Tedy alespoň pro základní doložení, že se občan snaží svým přičiněním svojí sociální situaci změnit.

Problematickou situaci mají nyní cizinci, včetně občanů Slovenska, protože pokud jim nestačí odpracované roky v ČR a potřebují dopočítat dobu za pomoci roků ze zahraničí, čeká se obvykle 3 měsíce a někdy i déle. A v některých státech, kde není dobrá situace, nefunguje potvrzení odpracovaných let vůbec.

Práce z domova

Od října 2023 má zaměstnavatel povinnost při povolování práce z domova uzavřít se zaměstnancem dohodu o Home office, aby byly oběma stranám jasné podmínky. Nepravidelnost nebo neočekávanost požadavku na home office, třeba při náhlé nemoci dítěte, není nutně na překážku. V dohodě totiž není nezbytné předem rozvrhnout dny, v nichž bude práce na dálku vykonávána.

Novela zákoníku práce představuje pozitivní změny pro těhotné zaměstnankyně, rodiče s dětmi do 9 let a osoby pečující o závislé osoby, kteří budou moci zaměstnavatele nově požádat o výkon práce na dálku. Každý případ odmítnutí takového požadavku bude muset být zaměstnavatelem písemně zdůvodněn.

Zohledňuje se také možnost poskytnout zaměstnancům paušální náhradu za nejběžnější náklady spojené s prací na dálku, a to za každou odpracovanou hodinu. Tuto dohodu bude posléze možné zrušit dohodou nebo písemně vypovědět z jakéhokoliv důvodu nebo bez uvedení důvodu s 15 denní výpovědní dobou. Neuzavřením dohody o práci na dálku se zaměstnavatel dopustí přestupku, za který bude možné uložit pokutu až do výše 300 000 Kč.

Dohoda o pracovní činnosti (DPČ) a dohoda provedení práce (DPP)

Novela zákoníku práce také upravuje režim dohod. Zaměstnavatel bude nově povinen rozvrhovat pracovní dobu zaměstnancům pracujícím na dohody, a to s nejméně třídním předstihem, pokud se nedomluví na jiné době. S tím souvisí i právo na veškeré překážky v práci. Nově také vznikne nárok na dovolenou, při splnění základních podmínek. Dohody proto bude nutné upravit, pokud zaměstnavatelé nyní v dohodách uvádějí, že „dohodáři“ nemají na dovolenou nárok.

Pracoval-li „dohodáři“ u zaměstnavatele v uplynulých 12 kalendářních měsících po dobu nejméně 180 dní, bude moci požádat písemně zaměstnavatele

o zaměstnání v pracovním poměru. Zaměstnavatel bude muset na žádost písemně odpovědět do 1 měsíce, přičemž odpověď musí obsahovat zdůvodnění jeho rozhodnutí.

U některých pracovníků díky změnám u dohod může vzniknout chybná představa, že jsou pojištěni a plní si odpracované roky. V těchto pravidlech se ovšem nic nemění. Tedy DPČ do 4 tis. Kč a DPP do 10 tis. Kč měsíčně nezakládá platbu sociálního a zdravotního pojištění. Je třeba ji mít splněnou jinou formou nebo být pojištěncem státu.

Doručování ze strany zaměstnavatele

Jako primární způsob doručení písemnosti zaměstnavatelem má zůstat osobní předání do vlastních rukou zaměstnanci. Novela však navrhuje preferovat doručování prostřednictvím datové schránky před doručováním prostřednictvím sítě nebo služby elektronických komunikací. K některému z těchto způsobů online doručení bude možné přistoupit, i pokud je možné zaměstnanci písemnost předat osobně.

Zaměstnavatel bude dle novely dále moci doručovat prostřednictvím sítě nebo služby elektronických komunikací, jen pokud k tomu zaměstnanec udělil souhlas a domluvil se na kontaktní adrese. Pokud ale zaměstnanec nepotvrdí doručení ve lhůtě 15 dnů ode dne dodání písemnosti, bude se považovat písemnost za doručenu. Za nedoručenou lze považovat pouze písemnost, která se po zaslání na elektronickou adresu zaměstnance vrátí jako nedoručitelná.

Do datové schránky zaměstnance bude moci zaměstnavatel doručovat písemnosti rovnou, aniž by k tomu musel mít předchozí souhlas zaměstnance, ledaže by si zaměstnanec znepřístupnil dodávání dokumentů od soukromých osob. Pokud se zaměstnanec nepřihlásí do 10 dnů ode dne dodání písemnosti do jeho datové schránky, bude písemnost doručena posledním dnem této lhůty.

Úřad vlády České republiky

Amelie, z.s., Šaldova 15, 186 00 Praha 8 – Karlín

Více na: www.facebook.com/amelie.zs a www.amelie-zs.cz

pomáháme žít život s rakovinou